

2005

6011 к

Алаш мұрасы

МІРЖАҚЫП

ДУЛАТҰЛЫ

5

А 2005/60110

Алаш мұрасы

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРАЛІГІ
М. О. ӘУЕЗОВ АТЫНДАҒЫ
ӘДЕБИЕТ ЖӘНЕ ӨНЕР ИНСТИТУТЫ

МІРЖАҚЫП ДУЛАТҰЛЫ

5

Аудармалар,
естеліктер,
құжаттар мен деректер

АЛМАТЫ «МЕКТЕП» 2004

МАЗМҰНЫ

ҚЫЛМЫСТЫҚ ІСТЕРДІ ЖҮРГІЗУ ЗАҢЫ

Бірінші бөлім

Қылмыстық істерді жүргізу заңы

I буын. Негізгі ережелер.....	7
II буын. Қарауы туралы	11
III буын. Сот құрылысы, екі жақ һәм шығару туралы.....	14
IV буын. Дәлелдемелер туралы	17
V буын. Протоколдар туралы	20
VI буын. Мерзімдер, сот шығындары туралы	21

Екінші бөлім

VII буын. Қылмыстық істі қозғап, жүргізу хақында.....	22
VIII буын. Анықтама хақында	23
IX буын. Алдын ала тергеудің жалпы шарттары	26
X буын. Тергеу аудандары хақында	28
XI буын. Айыпкерге айыбын жариялау һәм одан жауап алу.....	29
XII буын. Бұлтартпау шаралары	31
XIII буын. Куәлардан һәм сарапшылардан жауап алу	34
XIV буын. Тінту һәм шығарып алу	36
XV буын. Қарау һәм куәландыру жұмыстары	37
XVI буын. Айыпкердің ес-күйін анықтау	38
XVII буын. Алдын ала тергеуді бітіру	39
XVIII буын. Тергеушінің үстінен істелген ісі хақында арыз беру.....	41
XIX буын. Істі қысқарту һәм сотқа тарту туралы прокурордың ғамалы.....	42
XX буын. Істі қысқарту һәм сотқа тарту туралы соттың ғамалы.....	44

Үшінші бөлім

Халық сотында іс жүргізу туралы

XXI буын. Халық биінің жалғыз істейтін ғамалдары	46
--	----

XXII буын. Сот мәжілісі тақырыпты	48
XXIII буын. Айыптауды өзгерту һәм сотқа жаңадан адамдар тарту туралы.....	56
XXIV буын. Билік айту	57
XXV буын. Халық сотының биліктеріне, ұйғаруына наразылық білдіріп арыз беру	62
XXVI буын. Халық сотында айрықша жүргізілетін істер	
1. Айыпкерге соттан айтылатын биліктер хақында	63
2. Күзетші халық соттары хақында.....	64
3. Сот бұйрығы хақында	65
XXVII буын. Жаңадан білінген себептер бойынша істі қайтадан жаңғыртып жүргізу.....	66

Төртінші бөлім

Губерниялық соттар мен трибуналдарда іс жүргізу реті

XXVIII буын. 1. Бірінші сатыдағы сот есебінде іс жүргізу.....	67
2. Алдын ала тергеу хақында	68
3. Сотқа тарту һәм сот мәжілісіне даярлау жұмыстары.....	69
4. Сот мәжілісі мен шағым арыз беру хақында	70
XXIX Буын. 1. Губерниялық соттың жолдама сот есебінде іс жүргізу.	73
2. Губерниялық сотта бақылау ретінде іс жүргізу	76
3. Жай шағым арыздар һәм наразылықтар бойынша іс жүргізу.....	77

Бесінші бөлім

Жоғарғы сотта іс жүргізу жұмысы

XXX буын. 1. Жолдама ретінде іс жүргізу	78
2. Бақылау ретінде іс жүргізу	80
3. Істі қайтадан жаңғырту	81
XXXI буын. Бірінші сатылық сот есебінде Жоғарғы сотта іс жүргізілуі	82

Алтыншы бөлім

XXXII буын. Билікті орындау.....	84
Қылмыстық істерді жүргізу заңына қосымша іс жүргізу үлгісі....	88

АҚЫ ЗАҢЫ

(1926 жылғы июньнің 1-не дейін болған өзгеріс қосымшаларымен)

Жалпы Ресей Орталық Атқару Комитетінің Ақы заңын іске асыру тақырыпты қаулысы	115
---	-----

Жалпы Ресей Орталық Атқару Комитетінің Ақы заңы

(1922 жылғы Заңдар жинағы, №71, 904-статья)

Жалпы бөлім

I. Негізгі жолдар	117
-------------------------	-----

II. Хұқық иелері	-
III. Жолдық (мал-мүлік)	120
IV. Келіс	121
V. Талап ескіруі	122

Мүліктік жол

I. Меншіктік жолы	124
II. Үй-орман салу жолы	127
III. Мүлік залогы	130

Міндеткерлік жолы

I. Жалпы ережелер	134
II. Шартты уәдеден туатын міндеткерліктер	138
III. Мүлік жалдау	144
IV. Сату-алу	150
V. Айырбас	155
VI. Қарыз	-
VII. Подряд	156
VIII. Кепілдік	159
IX. 1. Тапсыру	161
2. Өкілдеме	163
X. Серіктік:	
1. Жай серіктік	164
2. Толық серіктік	167
3. Сенім серіктігі	171
4. Шекті серіктік	172
5. Акция серіктігі (жарнақты серіктік)	173
XI. Қауіпсіздендіру	186
XII. Орынсыз баюдан туатын міндеткерлік	193
XIII. Біреуге зиян тигізуден туатын міндеткерлік	-
Мұра жолы	196

ҚОСЫМШАЛАР

1-қосымша (Ақы заңын жүзеге асыру туралы қаулының 8-інші статьясына жататын 1-ескертуге).

Шет жұрттардың фирмаларына (сауда кәсіп дүкені) Ресей Республикасына қараған жерде сауда-саттық істеуге рұқсат беру тәртібі туралы 200

2-қосымша (12-інші статьяға)

Жоқ деп жарияланған адамдардың мал-мүлкінен қаражат алу жолы туралы және де жоғалғандарды соттың өлді деп тануы туралы Халық Комиссарларының Кеңесінің шығарған Декретінен...202

3-қосымша (16-ыншы статьяның ескертуіне)

Мемлекет мекемелері мен кәсіп дүкендерінің сауда істерін реттей-

тін шаралар туралы	206
4-қосымша (24-інші статьяға және 181-інші статьяның ескертуіне):	
1) Халық Комиссарлары Кеңесінің Декреті. Алтын, күміс, платина, қымбат тастар және шет мемлекет ақшаларын тұтыну туралы	208
1 ¹⁾ ССР Одағының Орталық Атқару Комитеті және Халық Комиссарлары Кеңесінің қаулысы. Шет мемлекетке ақшалық асылдарды алып шығу және жіберу тәртібі туралы.....	209
2) Мемлекет банкісінің салым істері туралы және шет мемлекетке жіберетін ақшаны алу тәртіптері туралы	211
2 ¹⁾ Шет мемлекет ақшалары мен төңкерістен бұрынғы Ресейдің алтын, күміс ақшаларын шет мемлекеттерден кіргізу туралы.....	212
2 ²⁾ Шет мемлекеттерден Ресейдің патша кезінде соғылған күміс ақшаларын кіргізуді тоқтату туралы	—
2 ³⁾ Шет мемлекеттерде шет жұрт ақшасын сақтау тәртібі туралы.....	213
2 ⁴⁾ Шет мемлекеттерде мемлекеттік мекемелер мен кәсіп дүкендерінің, кооператив мекемелері мен кәсіп дүкендерінің жай мекемелер мен кәсіп дүкендерінің қарамағындағы шет жұрт ақшасының есебін алу туралы	214
2 ⁵⁾ Шекарадан елу шақырымдық жер ішінде алтын, күміс, платина, шет жұрт ақшасын сақтатпау, олармен сауда қылғызбау туралы.....	215
2 ⁶⁾ «Шекарадан елу шақырымдық жер ішінде шет жұрт ақшасын сақтауға болмайды, онымен сауда қылуға болмайды» деген қаулыны бұзу туралы	215
3) Бүкіл Ресей Орталық Атқару Комитетінің және Халық Комиссарлары Кеңесінің Декреті. Ақша істері туралы.....	216
4) Қорлы биржа істері туралы 1922 жылғы октябрьдің 20-дағы Халық Комиссарлары Кеңесінің Декретінен алынды	219
4 ¹⁾ Социалшыл Кеңестер Республикалары Одағының Халық Комиссарлары Кеңесінің қаулысы. Қорлы биржалар және ақша істері туралы заңның кейбір өзгерістері	—
5-қосымша (54-інші статьяға)	
1) Жергілікті кеңес комитеттері қала пайдасына үй-орманның (строение) тізімін жасауына уақыт кесу туралы	222
1 ¹⁾ Қала пайдасына алынған үй-орман тізімі тапсырылатын уақытты өзгерту туралы	223
6-қосымша (59-ыншы статья 3-ескертуге)	
1) Халық Комиссарлары Кеңесінің 1921 жылғы октябрьдің 26-да шығарған Декретінен. Тауар айырбастау және зат жинау істерін жүргіздіру үшін тұтыну кооперациясын мемлекет мекемелері қызметке қосу тәртібі туралы	225
2) Жоғарғы халық шаруа кеңесінің қаулысы. Тұтыну кооперациясына төн кәсіп дүкендерін және өнерлі кәсіптерді өзіне қайтару тәртібі туралы нұсқауды жүзеге асыру	

жайы	—
Тұтыну кооперациясына тән кәсіп дүкендерін және өнерлі кәсіптерді өзіне қайтару тәртібі туралы нұсқау	226
3) Халық Комиссарлары Кеңесінің Декреті. «Тұтыну кооперациясына тән кәсіп дүкендерін, өнерлі кәсіптерді, өзіне қайтару тәртібі туралы» Халық Шаруашылығы Жоғарғы Кеңесінің нұсқауын қолдануды барлық Халық Комиссариаттары және мемлекет мекемелері үшін міндетті қылу туралы	229
4) Халық Комиссарлары Кеңесінің қаулысы. Тұтыну кооперация ұйымдарына мемлекет және қала мүлкі қылып алынған үй жұрттарды қайтару туралы	230
5) Ауыл шаруасы кооперативіне, кәсіп кооперативіне, қарыз кооперативіне мүлкін қайтару туралы	231
Халық Комиссарлары Кеңесінің қаулысы	
Кенестер Одағының Халық Комиссарлары Кеңесінің 1924 жылғы июльдің 22-дегі шаруашылық, кәсіптік, қарыздық кооперациясына тән мүлкті қайтару туралы қаулысының 8, 11-інші статьяларын өзгерту туралы	234
7-қосымша (69, 70-інші статьяларға)	
1) Жай адам мен өлеумет мүлкін тегін иә хақын төлеп еріксіз қазынаға алу тәртіптері туралы. Халық Комиссарлары Кеңесінің Декретінен алынды	235
2) Құрғақтағы, судағы әскер мекемелерінің хақын төлеп, еріксіз нәрсе алу жолы мен тәртібі хақында ереже	238
3) Құрғақтағы, судағы әскерлік мекемелердің еріксіз тегін нәрсе алу жолы мен тәртіптері туралы ережені қолдану нұсқауы.....	240
4) Халық Комиссарлары Кеңесінің Декреті. Жаудан босаған жерлерде жай кісілердің мал-мүлкін тегін иә хақын төлеп, еріксіз қазынаға алу тақырыпты	242
5) Халық Комиссарлары Кеңесінің Декреті. Республика шегінен қашып кеткен немесе осы уақытқа шейін жасырынып жүрген азаматтардың барлық жылжымалы мүлкін қазынаға тегін алу тақырыпты	244
6) Халық Комиссарлары Кеңесінің Декретінен алынды. Қызыл әскердің үй іші мен жұмыскер-қара бұқараны қамсыздандыру ісін арттыру тақырыпты.....	245
7) Халық Комиссарлары Кеңесінің Декреті. Жұмыскер мен қара бұқараны және қызыл әскердің үй ішін қамсыздандыру ісін арттыру тақырыпты Халық Комиссарлары Кеңесінің 1921 жыл майдың 14-де шығарған Декретінің 6-ыншы статьясын өзгерту туралы	246
8) Шекарадан ұрлап өткізген нәрселерді ұстаушыға бөйге(сыйлық) беру тақырыпты және баж мекемелерінің тегін қазынаға алған мүліктерін және иесіз мүліктерді сату тақырыпты.....	—

Қылмыс заңынан	247
9-қосымша (171-інші статьяға)	
Кісіні тұрған үйінен көшіру туралы нұсқаудан	
1) Сот билігімен көшіру	248
10-қосымша (172-інші статьяға)	
1) Кісіні тұрған үйінен көшіру туралы	250
2) Кісіні тұрған үйінен шығару туралы Жалпы Ресейлік Орталық Атқару Комитеті мен Халық Комиссарлары Кеңесінің 1924 жылғы январьдың 9-да бекіткен нұсқауынан	
II. Өкімшілік тәртібімен	251
2 ¹⁾ Мемлекеттік мекемелер мен кәсіп дүкендерінің қарауына берілген үйлер туралы	252
12-қосымша (235-інші статьяға)	
Мемлекеттік подряд, поставка туралы жол	
I-айрық.....	254
II-айрық.	
Подряд (<i>поставка</i>) беруші (<i>мемлекет мекемесі, дүкені</i>) мен алушы арасы	255
III-айрық.	
Подряд, поставка шартты уәдесі бойынша орындалғанды қолға алу тәртібі	256
IV-айрық.	
Шартты уәденің орындалуын подрядшіктің (<i>поставка алушының</i>) қамтамасыз қылуы	257
Мұра сыйлау ретінде ауысатын мүліктен алынатын салық туралы ереже.	
I. Мұра ретінде ауысатын мүліктерден алынатын салық туралы.....	257
II. Сыйлау ретінде ауысатын мүліктерден салық алу туралы.....	260
Мұра ретінде ауысатын мүліктен алынатын салықтың кестесі	262
Ақы заңында кездесетін заң сөздері мен жат сөздері.....	263

АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ АРТЕЛІНІҢ УСТАВЫ

Қазақстан ауыл шаруашылық коллектив одағы

Үлгілі устав

I. Артельдің мақсаты, ақысы.....	269
II. Артель құрылысы, артель мүшелерінің ақылары мен міндеттері...271	
III. Артель қаражаты.....	274
IV. Артель шаруашылғын ұйымдастыру, жұмыс істеу тәртібі....275	
V. Есеп, қисап.....	277
VI. Артельдің істерін басқару.....	278
VII. Тексеру комиссиясы.....	281
VIII. Уставты өзгерту, толықтыру тәртібі.....	-
IX. Артельдің жиылысы.....	-
Ауыл шаруашылығы артельінің уставына нұсқау.....	283

ЕСТЕЛІКТЕР

Өмір өткелдері (<i>Гүлнар Дулатова</i>)	288
Қаз қалпында (<i>Қапан Бадыров</i>)	340
Алаштын абзал азаматы (<i>Молдабай Әбдіров</i>)	342
Мәңгілікке бет алған аманат (<i>Қалила Омаров</i>).....	345
Тұтқындалған «Оян, қазақ!» Алматыда (<i>Кеңес Нұрпейісов</i>).....	349

ҚҰЖАТТАР МЕН ДЕРЕКТЕР

Архив қорынан.....	356
«Оян, қазақтың» түрікше басылымына алғы сөз.....	362
Өл-Шархият кітабының факсимилесі.....	368
Уяма Томохиконын диссертациялық авторефераты.....	380
Договор Издательского т-ва «Азамат» в Оренбурге.....	388
Хаттар сыры.....	391
Протокол допроса.....	426
Обвинительное заключение.....	437
Справка о реабилитации.....	477
Қазақ ССР Министрлер Кабинетінің қаулылары.....	478
Түрік тілі сөздігінің факсимилесі.....	480

КЕЙІН ТАБЫЛҒАН ЖӘНЕ ІЛГЕРГІ ТОМДАРҒА ЕНБЕГЕН МАТЕРИАЛДАР

Тарихи күн.....	562
Алашордаға баян хат.....	565
Жәкеңе қиын болды.....	567
Тәржімә тағылымдары.....	572
Түсініктемелер.....	577
Библиографиялық көрсеткіштер.....	591